

Kirkon Ulkomaanavun selvitys Helsingin seurakuntayhtymälle kirkkovaltuuston päätöksentekoa varten 8/2023

1. Lähetysjärjestö kirkon lähetystyön toteuttajana

1.1. Mitkä ovat järjestönne keskeisimmät tavoitteet lähetystyössä?

Kirkon Ulkomaanapu (KUA) toteuttaa työssään Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kokonaisvaltaista lähetystä kansainvälisen diakonian osalta. KUA on usko- ja oikeusperustainen järjestö, jonka toiminta perustuu Teologisessa perustassamme (Teologinen perusta liitteenä) auki kirjoitettuun lähimmäisenrakkauden toteuttamiseen. Työskentelemme erityisesti kaikkein hauraimmista asemassa olevien kesellä ja hauraimmissa konteksteissa.

KUA:n työtä ohjaavat, strategiaamme kirjatut, arvot ovat: valikoimaton **lähimmäisenrakkaus**, periksiantamaton **toivo**, **rohkeus** ja **kunnioitus**. Missiona on tehdä tekoja ihmisarvon puolesta.

1.2. Miten järjestönne ymmärtää asemansa kirkon virallisena lähetysjärjestönä? Millä tavalla se haluaa olla osa kirkkomme lähetystyön kokonaisuutta?

Kirkon Ulkomaanapu on yksi Suomen evankelis-luterilaisen kirkon virallisista sopimusjärjestöistä. KUA toteuttaa kirkon valtuuttamana sen kansainvälistä diakoniaa ja sitoutuu toiminnassaan kirkon Yhteinen todistus -asiakirjaan.

Säätiön säännöissä tämä on kirjattu näin:

Säätiön tarkoituksena on tehdä avustustyötä ulkomailla ja siihen liittyvää vaikuttamistoimintaa sekä kansainvälisyyskasvatusta, ja toteuttaa näin osaltaan Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kansainvälisen diakonian tehtävää.

1.3. Miten järjestönne pyrkii yhteistyökirkkojensa kanssa ja kohdemaissa edistämään esimerkiksi tasa-arvoa, demokratiaa ja ihmisoikeuksia, lasten ja naisten asemaa yhteiskunnassa sekä ympäristön kestävästä kehityksestä? Miten järjestönne suhtautuu paikallisten kirkkojen linjauksiin näissä asioissa? Millaista opetus- ja julistustoimintaa lähetyksentällä harjoitetaan?

Kirkon Ulkomaanavulla on 12 maatoimistoa, jotka sitoutuvat ohjelmatyön periaatteisiin.

Kirkon Ulkomaanapu on usko- ja oikeusperustainen toimija, joka tekee työtä ihmisoikeusperustaisen periaatteiden mukaisesti. Ihmisoikeusperustainen lähestymistapa ja oikeusperustaisuus perustuu ymmärrykseen kehityksestä prosessina ja vahvaan sitoutumiseen oikeusperustaisuuden lähtökohtiin: luovuttamattomaan ihmisarvoon ja oikeudenmukaisuuteen, jonka perustana ovat kansainvälinen lainsäädäntö ja YK:n ihmisoikeussopimukset.

Työn tavoite on kaikkien ihmisten tasa-arvoinen ihmisoikeuksien toteutuminen ja syrjiviin käytäntöihin puuttuminen. KUA kiinnittää huomioita kehityksen ja epätasa-arvon rakenteellisiin syihin, joita ovat poliittiset, oikeudelliset ja kulttuuriset rakenteet, eriarvoisuus, syrjivät käytännöt sekä resurssien epätasainen jakautuminen. KUA pyrkii vaikuttamaan näihin rakenteisiin

edistämällä oikeusperustaisuuden periaatteita: osallistuminen, vastuullisuus, syrjimättömyyden periaate ja tasa-arvo, voimaantuminen sekä ihmisoikeussopimusten ja -normiston kunnioittaminen.

KUA edistää ihmisoikeuksien toteutumista kaikkien työmuotojensa kautta. Työtä arvioidaan systemaattisesti ohjelmamaiden ja joissain tapauksissa alueiden ihmisoikeustilannetta seuraten sekä maakohtaisten ihmisoikeusarvioiden (kontekstianalyysit) ja temaattisten arvioiden kautta. Näissä tapahtuvia muutoksia seurataan tiiviissä yhteistyössä yhteistyökumppaniemme kanssa. Tämä sisältää tiedonvaihtoa, koulutusta ja kapasiteetin vahvistamista, tehokasta ja kohdennettua vaikuttamistyötä sekä muita yhteistyön muotoja kumppanien ja muiden sidosryhmien kanssa.

KUA:n globaaliohjelman päätavoitteet pohjautuvat KUA:n muutosteoriaan ja sen strategiaan muutostavoitteisiin ihmisoikeuksien toteutumiseen vaikuttaviin juurisyihin pureutumiseksi, jotta positiivinen kehitys on mahdollista. Kirkon Ulkomaanapu tukee aktiivisesti ohjelmamaiden toimistojen ja paikalliskumppaneiden osallistumista ihmisoikeustilannetta kartoittaviin kansallisiin ja alueellisiin konsultaatioihin ja niitä koskeviin prosesseihin ja muihin vaikuttamistyön muotoihin.

Kirkon ulkomaanapu noudattaa työssään myös ACT-Allianssin linjauksia tasa-arvosta.

KUA on kehittänyt oman ilmastotyökalun, jolla varmistetaan hankkeiden ja ohjelmien vastuullisuus myös ilmastönäkökulmasta. KUA edistää YK:n kestävä kehityksen tavoitteita.

Kansainvälistä diakoniaa toteuttavana järjestönä Kirkon Ulkomaanapu ei harjoita julistustoimintaa.

2. Lähetysjärjestön toimintatavat

2.1. Miten järjestönne sitoutuu kirkkomme päätöksiin, esimerkiksi kirkkolain ja kirkkojärjestyksen määräyksiin? Hyväksyykö järjestönne naispappeuden ja toimivatko sen työntekijät yhteistyössä naispappien kanssa?

Kirkon Ulkomaanapu sitoutuu kirkon päätöksiin, kirkkolakiin ja kirkkojärjestykseen. Järjestö hyväksyy kaikkien sukupuolten pappeuden ja järjestössämme työskentelee naisia pappeina.

2.2. Voiko pappi sukupuolesta riippumatta työskennellä järjestössänne? Montako naispappia, miespappia tai muunsukupuolista pappia on järjestönne palveluksessa tällä hetkellä?

Kirkon Ulkomaanapu sitoutuu kaikissa rekrytoinneissaan ja toiminnassaan syrjimättömyyteen. Tämä on kirjattu Yhdenvertaisuus KUA:ssa asiakirjaan sekä allekirjoitettuun lausuntoon (asiakirja ja lausunto liitteenä) näin:

Työnantajana Kirkon Ulkomaanavulla on työnantajia velvoittavan lainsäädännön mukainen ajantasainen Työsuojelun toimintaohjelma:

***Työsuojelu, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus Kirkon Ulkomaanavussa.**
Toimintaohjelman mukaisesti KUA:ssa tasa-arvo ymmärretään laajemmaksi käsitteeksi kuin vain naisten ja miesten väliseksi tasa-arvoksi; sen piiriin kuuluu*

oikeudenmukainen ja tasapuolinen kohtelu sukupuoleen, ikään, etniseen tai kansalliseen alkuperään, koulutukseen tai muuhun henkilöön liittyvään asiaan katsomatta. Työnantajana KUA seuraa tasa-arvon toteutumista käytännössä.

Pappi voi sukupuolestaan riippumatta työskennellä järjestössä. KUA:ssa ei rekrytoinnissa kysytä tai kirjata hakijoiden/työntekijöiden sukupuolta tai seksuaalista suuntautumista. Tiedossa on kuitenkin, että järjestössä työskentelee naisia pappeina.

2.3. Yhteiskunnallinen suhtautuminen ja lainsäädäntö homoseksuaaleja kohtaan on muuttunut viime vuosikymmeninä taaten heille samat perusihmisoikeudet. Mikä on järjestönne linjaus vähemmistöryhmiin suhtautumisessa, esim. homoseksuaalit

Kirkon Ulkomaanapu pyrkii edistämään vähemmistöryhmien ihmis- ja perusoikeuksien toteutumista. Yksi ohjelmatyön ohjaavista periaatteista on: **”Haavoittuvassa asemassa olevat henkilöt osana hankkeen/ohjelman hyödynsaajia”**.

Siinä on mainittu muun muassa: Tytöt, lapset, nuoret, ikääntyneet, alkuperäiskansat / etniset vähemmistöt, sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöt, Hiv/aidsin kanssa elävät henkilöt, vammaiset henkilöt.

Kaikki Kirkon Ulkomaanavun toiminta perustuu kehityksen oikeusperustaiseen lähestymistapaan. Heikoimmassa asemassa olevat henkilöt ovat työn keskeisimmät hyödynsaajat, heidän tilanteensa ja mahdollisuutensa vaikuttaa ja toimia omien oikeuksiensa toteutumiseksi ovat usein eri syistä vaikeutuneet, ja oikeudet laadukkaaseen koulutukseen, toimeentuloon ja rauhaan eivät toteudu. KUA pyrkii hankkeissaan tukemaan oikeudenhaltijoiden mahdollisuuksia vaatia ja toteuttaa oikeuksiaan, sekä vahvistaa yhteiskunnan rakenteita ja kykyä vastata paremmin näiden oikeuksien toteutumiseen.

2.4. Vaikuttavatko mahdollinen parisuhteen rekisteröiminen tai seksuaalinen suuntautuminen henkilöstönne rekrytointiin?

Ei vaikuta. Kirkon Ulkomaanavun työssä sukupuolten ja seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen eriarvoistamisella ja diskriminaatiolla on nollatoleranssi. Jokainen Kirkon Ulkomaanavun työntekijä sitoutuu järjestön eettisiin sääntöihin lukemalla ja allekirjoittamalla ennen työsopimuksen allekirjoittamista **Code of conduct**-asiakirjan. (Yhdenvertaisuus KUA:ssa -asiakirja liitteenä. Tämä asiakirja sisältää Code of Conductin pääpiirteet)

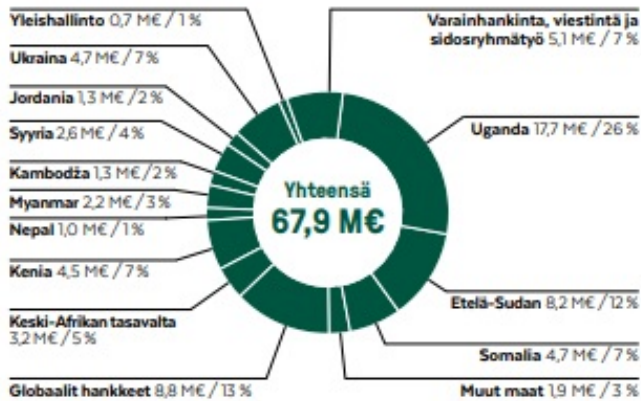
3. Lähetysjärjestön talous

3.1. Mikä on järjestönne talousarvion loppusumma ja miten se jakautuu eri toimintasektoreiden kesken? Mikä on järjestönne hallintokulujen osuus kokonaisuudesta?

Kirkon Ulkomaanavun hankkeiden rahoituspohja koostuu useasta lähteestä ja jokaisella hankkeella on vähintään kaksi rahoittajaa. Merkittävä osa KUA:n tuotoista saadaan kansainvälisiltä rahoittajilta, joita ovat muun muassa EU, YK-järjestöt ja kehityspankit. Seurakuntien talousarviotuet ovat näiden rahoitusten hakemisen peruspilari, sillä niillä katetaan

mm. vaadittavia omarahoitusosuuksia. Vuonna 2022 seurakuntien KUA:lle kohdentama talousarviotuki oli yhteensä 4,3 M€ ja KUA:n 2022 tilikauden kokonaiskulut olivat 67,9M€, joista avustustyöhön käytettiin 62,1M€

Toimintakulut 2022

Avustustyöhön käytetyistä 62,1M€ kohdentui Afrikan maatoimistoihin ja hankkeisiin 38,3M€, Eurooppaan 4,7M€, Lähi-itään 3,9M€, Aasiaan 4,5M€. Muihin maihin (esim. Haitin maanjäristys) ja globaaleihin hankkeisiin (Rauhanverkosto) kohdentui 10,7M€.

Seurakuntien myöntämä talousarviotuki vaikuttaa suoraan haettavien ja myönnettävien kansainvälisten rahoitusten määrään.

Vuonna 2022 kaikista toimintakuluista käytettiin avustustoimintaan 91,5% ja tukitoimintoihin 8,5%. Tukitoimet, kuten työn laadun valvominen ja avun perille viemisen varmentaminen, ovat avainasemassa hankkeiden läpinäkyvyyden takaamiseksi.

3.2. Miten järjestönne toimii kotimaassa ja kuinka suuri osa seurakuntien avustuspäärahoista käytetään tähän työhön?

Kirkon Ulkomaanapu toimii Suomessa tehden vaikuttamistyötä mm. yhteistyössä seurakuntien kanssa sekä globaalikasvatusta. Sidosryhmätyöhön, viestintään sekä varainhankintaan käytettiin 7,5% avustuspäärahoista.

4. Päätöksenteko

4.1. Miten muodostuu järjestönne jäsenistö ja miten hallinto ja päätöksenteko on järjestetty?

Kirkon Ulkomaanavun asioita edistää hallitus. Hallitus hyväksyy säätiön strategian ja keskeiset toimintaperiaatteet. KUA:n hallituksen nimittävät Kirkkohallitus ja KUA:n hallitus yhdessä. Kirkkohallitus nimittää Kirkon Ulkomaanavun hallitukseen kaksi jäsentä ja KUA:n hallitus nimittää muut jäsenet itse. Valintaa valmistelemaan vaalivaliokuntaan kuuluu aina Kirkkohallituksen edustaja.

4.2. Mikä on kirkon ja seurakuntien mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa päätöksentekoon?

Kirkon Ulkomaanapu
PL 210, Eteläranta 8
00131 Helsinki
kirkonulkomaanapu.fi

Lähes jokaisessa seurakunnassa on KUA:n yhteyshenkilö. Seurakunta nimittää yhteyshenkilöksi kansainvälisestä diakoniasta kiinnostuneen seurakunnan työntekijän ja/tai vapaaehtoisen. Yhteyshenkilö saa tietoa Kirkon Ulkomaanavun ajankohtaisista asioista sekä koulutusta ja tukea työhön ja heillä on mahdollisuus osallistua KUA:n opintomatkoille. Yhteyshenkilöt ovat mukana kehittämässä KUA:n materiaaleja ja toimintaa. Yhteyshenkilötyöryhmän lisäksi KUA:n työtä on tukemassa kirkkoherratyöryhmä, johon on valittu 1-2 johtavaa teologia joksaisesta hiippakunnasta.

5. Yhteistyö seurakuntien kanssa

5.1. Mikä on järjestönne tavoite seurakuntien kanssa tehtävässä yhteistyössä?

KUA:n tehtävänä on toteuttaa seurakuntien kansainvälistä diakoniaa sekä viestiä seurakuntien KUA:n kautta ulkomailla tekemästä humanitaarisesta- ja kehitysyhteistyöstä. Tämän lisäksi KUA tukee seurakuntia kansainvälisen diakonian esillä pitämisessä sekä mm. rippikoulujen globaalikasvatuksessa. KUA myös tarjoaa seurakunnille ja seurakuntalaisille väylän kansainväliseen vastuun toteuttamiseen.

KUA:n tavoitteena on kehittää ja syventää seurakuntien kanssa tehtävää yhteistyötä.

5.2. Minkälaista yhteistyötä järjestöllänne on Helsingin seurakuntien kanssa ja miten haluaisitte sitä kehittää?

Kotimaassa Kirkon Ulkomaanavun tärkein sidosryhmä on evankelis-luterilainen kirkko ja sen seurakunnat.

Kirkon Ulkomaanapu tuottaa seurakunnille materiaaleja kansainvälisen diakonian esillä pitämiseksi. KUA tukee Helsingin seurakuntia muun muassa tuottamalla hartaus- ja rippikoulu- sekä globaalikasvatusmateriaaleja. Lisäksi tietoa kehitysyhteistyöstä, hankkeiden toteutuksesta ja globaaleista haasteista jaetaan koulutettavien seurakuntakohtaisten yhteyshenkilöiden kautta. Nuortenverkosto Changemaker ja Naisten Pankki tarjoavat seurakunnille työvälineitä vapaaehtoiseen toimintaan ja erilaiseen seurakuntayhteyteen. Changemaker tarjoaa nuorille koulutusta ja keinoja vaikuttaa yhteiskunnallisesti. Seurakuntien kannalta kiinnostavia toimintamuotoja ovat etenkin Vaikuttamistoiminnan ABC-koulutukset, joita järjestetään eri puolilla Suomea, sekä Changemakerin tekemät seurakuntavierailut, joita toteuttavat nuoret vapaaehtoiset.

Kirkon Ulkomaanavun työntekijät tekevät saarna- ja muita vierailuja Helsingin seurakunnissa.

Kirkon Ulkomaanapu tekee viestinnällään tunnetuksi seurakuntien tukemaa humanitaarista ja kehitysyhteistyötä ja näin edistää evankelis-luterilaisen kirkon tunnettavuutta ja tavoittaa myös kirkkoon kuulumattomia ihmisiä.

6. Muuta

Lämmin kiitos Kirkon Ulkomaanavun työn tukemisesta kaikkein hauraimmassa asemassa olevien parissa. Mielellämme kehitämme jatkossa yhteistyötä seurakuntien kanssa kansainvälisen diakonian toteuttamiseksi.

